

Notitie

Aan : Marc van den Heuvel
 Van : Marcel Groeneveld
 Datum : 1 december 2008
 Kopie :
 Onze referentie : /N/902408/Ensc

**Betreft : Concept EV paragraaf MER ontgroning
 Zandmeren**

Voorliggende notitie beschouwt de externe veiligheidsrisico's van de realisatie van een nieuw Maasfront voor Kerkdriel. Deze notitie kan als basis dienen voor de externe veiligheidsafweging in de ruimtelijke onderbouwing van het bestemmingsplan en kan als basis dienen voor de beschrijving in het MER.

Inleiding

Het externe veiligheidsbeleid is gericht op de beheersing van de risico's voor de omgeving vanwege gevaarlijke stoffen in inrichtingen, het transport van gevaarlijke stoffen en het gebruik van luchthavens. De Minister van VROM heeft normen opgesteld, tot welke externe veiligheidsrisico's ten hoogste worden geaccepteerd. Het beleid is vastgelegd in diverse nota's waaronder het vierde milieubeleidsplan (NMP4). De uitgangspunten van het beleid kunnen als volgt worden samengevat. Burgers mogen ten aanzien van de veiligheid van hun woonomgeving rekenen op een minimum beschermingsniveau (norm voor plaatsgebonden risico¹). De kans op een groot ongeval met veel slachtoffers moet expliciet worden afgewogen en verantwoord. Voor nieuwe bestemmingen of wijzigingen binnen het invloedsgebied² van een inrichting of transportas dient het bevoegd gezag namelijk de verandering van het groepsrisico³ te motiveren doormiddel van de verantwoordingsplicht groepsrisico.

Wet en regelgeving

De wet- en regelgeving betreffende externe veiligheid is in een aantal documenten vastgelegd. Hieronder zullen deze stukken kort behandeld worden.

Inrichtingen

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan overheden die besluiten nemen over bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld chemische fabrieken, lpg-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Het besluit heeft gevolgen voor ruimtelijke plannen. Gemeenten en provincies moeten in hun bestemmingsplannen rekening houden met de veiligheidsnormen uit het besluit. Daarbij wordt

¹ Het plaatsgebonden risico is de kans per jaar, dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd beschermde dezelfde plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongevoerd voorval waar bij een gevaarlijke stof betrokken is.

² De grens van het invloedsgebied van risicovolle activiteiten komt overeen met de zogenaamde 1% letaliteitsgrens. Deze grens geeft aan op welke afstand van een risicobron nog dodelijke slachtoffers verwacht worden. Als nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zich binnen het invloedsgebied bevinden, dient het groepsrisico verantwoord te worden. Voor transport over de weg wordt als vuistregel veelal een invloedsgebied van 200 meter aangehouden.

³ Het groepsrisico is de (cumulative) kans per jaar dat ten minste 10, 100, of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongevoerd voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.

onderscheid gemaakt naar 'plaatsgebonden risico' (PR) en 'groepsrisico' (GR). Op grond van het PR en GR kunnen gemeenten en provincies veiligheidsafstanden rond risicobedrijven bepalen. Wanneer bedrijven te dicht bij gevoelige bestemmingen (bijvoorbeeld woningen) staan, zijn maatregelen nodig om aan de veiligheidsafstanden te voldoen.

Transport gevaarlijke stoffen

Voor het transport van gevaarlijke stoffen over spoorwegen, vaarwegen en wegen en door buisleidingen zijn in opdracht van het ministerie een aantal circulaire⁴ opgesteld. In de circulaire Rnvgs is zoveel mogelijk aangesloten bij het Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI; zie onder *inrichtingen*). Daarbij gaat het onder meer om:

- De uitwerking van de normen voor het plaatsgebonden risico (voorheen: individueel risico) en de toepassing daarvan;
- De wijze waarop met een overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of toename van het groepsrisico moet worden omgegaan;
- Het betrekken van zelfredzaamheid en hulpverlening bij de afweging van het groepsrisico;
- De vaststelling van een lijst van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

De circulaire voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen geven de aan te houden risicoafstanden. Voor het bepalen van deze afstand spelen de druk en diameter van de leiding een grote rol. Momenteel is het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu bezig om deze circulaire te herzien. In juni 2007 is een concept Amvb Buisleidingen verschenen, met daarin ruimtelijke, technische en veiligheidsaspecten. Hierin zijn normen voor het Plaatsgebonden Risico en een verantwoordingsplicht opgenomen voor het Groepsrisico. In 2008 wordt de definitieve Amvb verwacht. Met het definitief worden van de Amvb buisleidingen komen de beide circulaire die hierboven zijn genoemd, te vervallen. In de aanloop naar deze nieuwe Amvb buisleidingen zijn door de Gasunie en door het RIVM nieuwe (concept) veiligheidsafstanden afgegeven voor respectievelijk aardgasleidingen en buisleidingen met brandbare vloeistoffen K1, K2 en K3.

Tevens zijn er in een brief van de gasunie met als onderwerp: "eisen omgevingsdata in het kader van groepsrisicoberekeningen bij ruimtelijke ontwikkeling" inventarisatie afstanden vermeld.

⁴ Voor het transport over spoor, weg en water betreft het de circulaire "Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen" (Rnvgs). De veiligheidsafstanden voor transport door buisleidingen staat beschreven in de circulaire "Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen" en "Bekendmaking van voorschriften ten behoeve van zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1, K2 en K3 categorie".

Het Plan

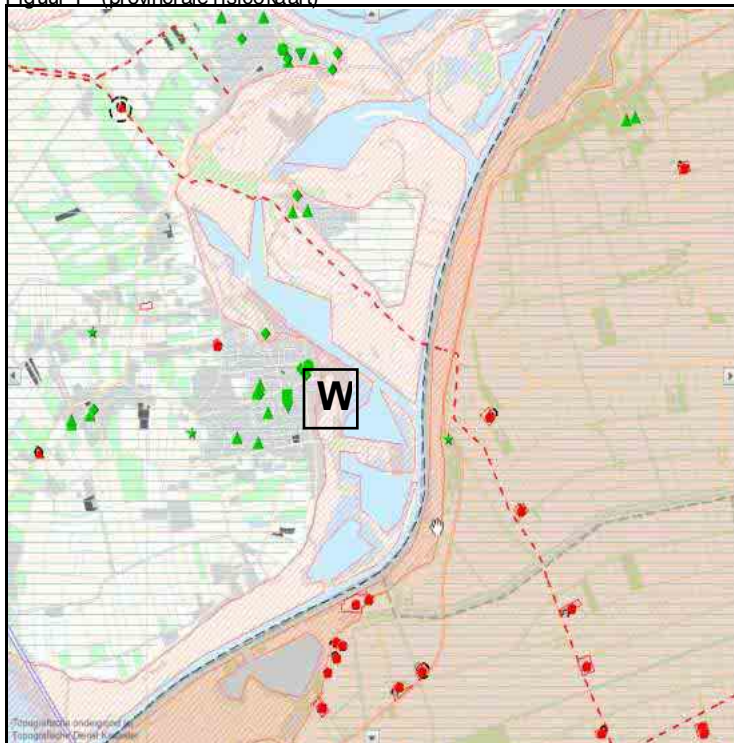
Het voornemen bestaat uit de realisatie van een nieuw Maasfront voor Kerkdriel. Binnen het kader van “Experimenten met Aangepast Bouwen” (EMAB) wordt kwalitatief hoogstaande woningbouw van minimaal 300 wooneenheden in het rivierbed nagestreefd. Gekozen is voor het concept van “wonen met het gezicht naar de rivier”, uitgewerkt in woningen op en aan het water. De voorgenomen ontwikkeling van de Zandmeren voegt geen risicobronnen toe, wel wordt de aanwezigheidsdichtheid dus hoger door de wooneenheden en verbeteringen m.b.t. recreatiemogelijkheden.

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende bronnen aanwezig die relevant kunnen zijn in de beoordeling van de risico's op het gebied van externe veiligheid (zie figuur 1 en figuur 2):

- De Maas;
- Een aardgastransportleiding.

Deze bronnen zullen achtereenvolgens beschouwd worden op basis van de huidige wet- en regelgeving.

Figuur 1 (provinciale risicokaart)

Figuur 2 (plankaart)

- — — Maas
- - - Aardgas transportleiding
- W** Woonontwikkeling (300 wooneenheden)

De Maas

Over de Maas vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Volgens het voorstel voor het Basisnet water ("Hoe zijn wij gekomen tot het Basisnet Water", Eindrapportage, Werkgroep Basisnet Water, 18 januari 2008) wordt de maas opgenomen in het Basisnet Water.

Landelijk Basisnet

In de Nieuwe Nota Vervoer Gevaarlijke Stoffen heeft de overheid het zogenaamde Landelijk Basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen aangekondigd. Dit basisnet met daaraan gekoppeld gebruiksruimtes en veiligheidszones, moet de spanning verminderen tussen vervoersbelangen en ruimtelijke ordening. Het Basisnet beoogt een netwerk te zijn van bestaande spoor-, weg- en vaarwegverbindingen. De Nota is in januari 2006 in de Tweede Kamer behandeld, maar nog niet goedgekeurd. Zowel de Werkgroep Basisnet Weg als de Werkgroep Basisnet Water hebben reeds voorstellen ingediend ("Voorstel Basisnet Weg, eindrapportage, Werkgroep Basisnet Weg, 11 maart 2008" en "Hoe zijn wij gekomen tot het Basisnet Water", Eindrapportage, Werkgroep Basisnet Water, 6 juni 2007). Deze voorstellen worden naar verwachting overgenomen in een komend Besluit externe veiligheid transport (Bevt).

Voorts is op voorstel van de Werkgroep Basisnet Water een groepsrisicoberekening alleen noodzakelijk indien de persoonsdichtheid > 1500 personen per ha aan beide zijden van de vaarweg of > 2250 pers per ha aan één zijde van de vaarweg.

De ontgronding Zandmeren maakt in het plangebied een verdichting mogelijk van personen. Het plangebied bevindt zich echter maar aan één zijde van de vaarweg en het plangebied ligt tevens op meer dan 500 meter afstand van de vaarweg.

Volgens het voorstel voor het Basisnet water ("Hoe zijn wij gekomen tot het Basisnet Water", Eindrapportage, Werkgroep Basisnet Water) is het groepsrisico langs binnenvaart vaarwegen zeer laag.

Er is een indicatieve groepsrisicoberekening uitgevoerd die als voorbeeld wordt beschouwd. In de voorbeeldberekening is gekozen voor het Lekkanaal omdat deze relatief smal is en een relatief hoge ongevalfrequentie heeft.

Het groepsrisico blijft op basis van deze groepsrisicoberekening meer dan een factor 100 onder de oriëntatiewaarde.

Tevens gelden er volgens de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen buiten 200 meter geen ruimtelijke beperkingen

Aan de hand van bovenstaande is een groepsrisicoberekening voor het plangebied daarmee niet nodig. Door de toename van persoonsdichtheid in het plangebied zal het groepsrisico rond de vaarweg niet significant toenemen.

Aardgas transportleiding

Voor een aardgasleiding met de grootste diameter (48 inch) en druk (80 bar) geldt een inventarisatieafstand van 580 meter.

De dichtstbijzijnde ondergrondse buisleiding ten behoeve van het transport van gevaarlijke stoffen betreft een aardgastransportleiding op meer dan 600 meter van het plangebied. Het plangebied bevindt zich daarmee ruim buiten de inventarisatieafstand van deze buisleiding (ongeacht druk & diameter). Het vervoer van gevaarlijke stoffen via buisleidingen behoeft dan ook verder geen aandacht.

Overigens is nieuw landelijk beleid en regelgeving voor de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen aangekondigd. De buisleiding zal ook in het licht van dit nieuwe beleid geen reden tot risicoberekeningen opleveren voor het plangebied.

Conclusie

Realisatie van het plan heeft een effect op de personendichtheid ter plaatse van het plangebied. Echter de aanwezige risicobronnen (de Maas en de aardgas transportleiding) liggen op dermate grote afstand van het plangebied (buiten de invloedsgebieden) dat op grond hiervan wordt geconcludeerd dat er geen grote veranderingen optreden voor wat betreft het aanwezige groepsrisico en geen sprake zal zijn van overschrijding van de oriënterendewaarde voor het groepsrisico.

Bovenstaande houdt in dat bij de realisatie van het plangebied voldaan kan worden aan de wettelijke eisen en normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Dit betekent dat de aanwezige externe veiligheidsrisico's op basis van de wet- en regelgeving als aanvaardbaar kunnen worden geclassificeerd.

Als gevolg hiervan zijn geen extra maatregelen verplicht om het plaatsgebonden risico en het groepsrisico te verminderen.